

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 9Co/43/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1407207236
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Posluchová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2019:1407207236.12

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Posluchovej a členov senátu JUDr. Romana Huszára a JUDr. Magdalény Florekovej v právnej veci žalobcov: 1/ M. S., nar. XX.X.XXXX, B. XX, B., 2/ P. S., nar. XX.X.XXXX, V. XX, B., obaja zastúpení advokátkou JUDr. Martou Vícenovou, so sídlom Záhorácka 15/B, Malacky, proti žalovaným: 1/ Q. Š., nar. XX.X.XXXX, A. XX, B., 2/ Z. Š., nar. X.X.XXXX, A. XX, B., obaja zastúpení Advokátska kancelária JUDr. Peter Slezák, s.r.o., so sídlom Riazanská 48, Bratislava, IČO : 50 866 729 za účasti intervenienta na strane žalovaných : Slovenská republika za ktorú koná Slovenský pozemkový fond, so sídlom Búdková 36, Bratislava, IČO : 17 335 345 o určenie že vec patrí do dedičstva, na odvolanie žalovaných 1/,2/ proti rozsudku Okresného súdu Malacky č. k. 5C/154/2008-437 zo dňa 23. septembra 2014, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie z m e ň u j e tak, že žalobu z a m i e t a.

Žalovaní 1/, 2/ majú voči žalobcom 1/, 2/ nárok na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

Intervenient na strane žalovaných má voči žalobcom 1/, 2/ nárok na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým (v poradí tretím) rozsudkom vyhovel žalobe a určil, že nehnuteľnosť nachádzajúca sa v katastrálnom území A., ktorá je na geometrickom pláne vyhotovenom V., J.. V. W., Bratislava, IČO: 40 656 179, dňa 23.11.2006, overeným J.. B.T. S., dňa XX.XX.XXXX a úradne overeným J.. V. V. dňa 7.2.2006 pod č. XXX/XX, označená ako parcela č. XXX/XX o výmere 3 336 m², orná pôda, patrí v podiele 1 do vlastníctva W. S. a v podiele 1 patrí do dedičstva po P. S., zomrelom dňa XX.XX.XXXX, naposledy bytom B., B. Č.. XX. Žalovaných 1/ a 2/ zaviazal spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom trovy konania v sume 1 452,65 € na účet právnej zástupkyne žalobcov.

1.1. Svoje rozhodnutie odôvodnil § 868 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 1 a § 23 ods. 2, nariadenia SNR č. 104/1945 Sb. n. SNR, § 1 ods. 1, nariadenia SNR č. 104/1946 Sb. n. SNR, § 110, § 119 písm. a/ a § 132 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb. a § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku. Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie zistil, že dňa XX.X.XXXX bol vydaný Konečný prídellový plán zo skonfiškovaných pôdohospodárskych majetkov v kat. úz. A. (W.) po bývalom vlastníkovi L. K.. Na jeho základe bola pridelená prídeltcovi P. S. a jeho manželke Pauline pôdohospodárska pôda. Podľa Výmeru o vlastníctve pôdy, ktorý vydalo Povereníctvo pôdohospodárstva a pozemkovej reformy v Bratislave pod č. XXXX/XX-J. zo dňa 2.4.1948 boli pozemky pridelené podľa nariadenia č. XXX/XXXX Sb. n. SNR v znení nariadenia č. XX/XXXX Sb. n. SNR P. S. a jeho manželke V., rod. F., obaja bytom B., N. L., poľnohospodárske nehnuteľnosti v kat. úz. W. o celkovej výmere 0,5000 ha vo vl. č. XXX, časť parc. č. XXX, vo vl. č. XXX, časť parc. č. XXX, vo vl. č. XXX, časť parc. č. XXX, označenej ako P. roľa. Z identifikácie parciel vypracovanej Správou katastra Malacky zo

dňa 22.12.2004 č. j. XXXX/XXXX súd zistil, že časti parciel č. XXX, XXX, XXX, XXX, ktoré predstavujú časť pridelených poľnohospodárskych nehnuteľností, označených ako roľa P. roľa, zapísaných v PKV č. XXX a XXX, sú podľa stavu registra „C“ katastra nehnuteľností zapísaných ako parc. č. XXX/X - orná pôda na LV č. XXX a na LV č. XXX. Súd prvej inštancie ďalej zistil, že žalovaní sa stali výlučnými vlastníckymi parcely č. XXX/X o výmere XX XXX V.X, orná pôda, pričom ide o časť poľnohospodárskych nehnuteľností pridelených prídelcom P. S. a jeho manželke. Z parcely č. XXX/X vznikla odčlenením nová parcela č. XXX/XX o výmere X XXX V. X - orná pôda, ktorej vlastníkom sú v súčasnosti žalovaní 1/ a 2/. Prídelca P. S., nar. XX.X.XXXX, zomrel dňa XX.XX.XXXX; jeho zákonnými dedičmi sa stali manželka - pôvodná žalobkyňa 1/ W. S., a deti - terajší žalobcovia 1/ a 2/, čo prvoinštančný súd zistil z uznesenia Okresného súdu Bratislava - vidiek sp. zn. XD XXXX/XX.

1.2. Z vykonaného dokazovania vyvodil súd prvej inštancie záver, že žaloba je dôvodná; prídelová listina bola, a aj v súčasnosti je, dokladom o vlastníctve prídelcov k prideleným nehnuteľnostiam a je vkladu schopnou listinou spôsobilou pre zápis vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Predmetný výmer nebol nikdy zrušený, resp. pridelený majetok nebol nikdy prídelcom odňatý a pridelený inej osobe. Preto kataster nehnuteľností v časti, ktorá nie je sporná, zapísal na základe prídelovej listiny vlastníctvo v prospech žalobcov (resp. právnych predchodcov žalobcov). K námietke žalovaných, že sporné nehnuteľnosti boli pridelené iným osobám, keďže vo Výmere o vlastníctve pôdy sú uvedené mená prídelcov S. P. a manželka V., rod. F., avšak v skutočnosti krstné meno manželky P. S. a súčasne pôvodnej žalobkyne 1/ bolo W., rod. Š., prvoinštančný súd poukázal na osobné doklady pôvodnej žalobkyne 1/ predložené súdu, a aj na obsah samotného Konečného prídelového plánu, v ktorom pri menách P. S. a manželka V., rod. F., je tento údaj opravený na W., rod. Š., s rovnakou adresou bydliska B., N. L.. Pokiaľ žalovaní spochybňovali platnosť Výmeru o vlastníctve pôdy, prvoinštančný súd poukázal na to, že Výmer má číslo, je v ňom uvedený bývalý vlastník, katastrálne územie, mená prídelcov, sú v ňom označené nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom prídelu, výmer je datovaný a podpísaný. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s obranou žalovaných, že sa pôvodní žalobcovia svojho prídelu vzdali. Je síce pravdou, že bol podpísaný zápis o vyúčtovaní s odchádzajúcim prídelcom, spísaný bývalým ONV Bratislava - okolie, poľnohospodárskym odborom zo dňa 26.1.1955, podpísaný p. S. - pôvodnou žalobkyňou 1/, so správne uvedeným krstným aj rodným menom, v ktorom je uvedené, že v r. 1951 všetky role prevzalo JRD. Súd prvej inštancie argumentoval, že odňať prídel bolo možné len z dôvodov podľa § 23 ods. 2 nariadenia vlády č. 104/1945 Sb., o ktorý prípad však v danej veci nešlo. Z uvedeného ustanovenia navyše vyplýva, že právomoc rozhodnúť o odňatí prídelu patrila Povereníctvu pre pôdohospodárstvo a pozemkovú reformu; takáto právomoc nepatrila národným výborom. Záonné rozhodnutie o odňatí prídelu neexistuje.

1.3. Žalovaní, aj vedľajší účastník (od 1.7.2016 intervenient) namietali, že žalobcovia (resp. ich predchodcovia) stratili vlastníctvo k nehnuteľnostiam z dôvodu vzdania sa vlastníctva samotnými prídelcami, resp. opustením veci, keď sa právni predchodcovia terajších žalobcov 1/ a 2/ vzdali prídelu v prospech JRD, a to ku dňu 1.1.1951, čo vyplýva z prídelového plánu. Na základe vzdania sa prídelu vyhotovil Okresný národný výbor, pôdohospodársky odbor, Zápisnicu o vyúčtovaní s odchádzajúcimi prídelcami. Podľa prvoinštančného súdu tieto listiny preukazujú len tú skutočnosť, že JRD prevzalo v r. 1951 pridelené nehnuteľnosti do užívania, čo nemožno stotožňovať so vzdaním sa vlastníctva, prípadne s opustením veci. V zápise je poznámka odchádzajúceho prídelcu, že v r. 1951 JRD prevzalo všetky pozemky, čo nevyjadruje slobodnú a vážnu vôľu prídelcov vzdať sa svojho vlastníctva, resp. opustiť pridelené nehnuteľnosti. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti poukázal na historické obdobie, v ktorom bola listina podpísaná, v ktorom sa uskutočňovala kolektivizácia, spojená so znárodňovaním majetku a zakladaním poľnohospodárskych družstiev. Aj v predmetnej právnej veci išlo o jednostranný akt poľnohospodárskeho družstva, ktoré zabralo do užívania pôdu vlastníkov bez ohľadu na ich súhlas a nie o opustenie nehnuteľnosti vlastníckymi, resp. o vzdanie sa vlastníctva, ako tvrdili žalovaní. V prípade listiny - Osvedčenia vydaného obvodným úradom B. Č.. XX/XX/Bi zo dňa 25.10.1994 o tom, že nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom sporu, prešli do vlastníctva štátu ako vec, ktorá nepatrí nikomu podľa § 119 zákona č. 141/1950 Sb., v spojení s § 854 Občianskeho zákonníka, podľa názoru prvoinštančného súdu uvedené Osvedčenie nepreukazuje stratu vlastníctva prídelcov; nie je zřejmý dôvod, pre ktorý Obvodný úrad v Stupave dospel k tomu, že ide o veci, ktoré nepatria nikomu. Výmer o vlastníctve pôdy, ktorý preukazuje vlastníctvo prídelcov, nebol zrušený.

1.4. O náhrade trov konania prvoinštančný súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. vzhľadom na úspech žalobcov v konaní.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie sa v zákonom stanovenej lehote odvolali žalovaní 1/ a 2/. Žiadali, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobu zamietol alebo aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Vytkli súdu prvej inštancie, že na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, že jeho postupom došlo k odňatiu práva žalovaných na spravodlivú ochranu ich práv a oprávnených záujmov, že jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Súd prvej inštancie podľa žalovaných nevykonával dôkazy listinou tak, ako to zakotvuje ust. § 129 ods. 1 O.s.p. Súd sa vôbec nevyjadril k otázke materiálneho vlastníctva, napriek tomu, že žalobný návrh znie na určenie vlastníctva, pritom materiálne vlastníctvo je žalovanými namietané rovnako ako formálne vlastníctvo a napriek tomu, že z nižšie citovanej judikatúry ESLP vyplýva, že materiálne vlastnícke právo požíva ochranu v protiklade k dávno neefektívnemu výkonu bývalého vlastníckeho práva. Súd prvej inštancie konal a rozhodol v rozpore s výslovnými pokynmi odvolacieho súdu v zmysle jeho uznesenia zo dňa 25.6.2013 č. k. 9Co 554/2012-358, keď sa nezaoberal a nevysporiadal so zásadnou otázkou dobromyseľnosti na strane žalovaných ako nadobúdateľov označenej nehnuteľnosti. Žalovaní označili napadnuté rozhodnutie za voči nim zjavne diskriminačné, keď súd prvej inštancie úplne opomenul vziať do úvahy podstatné argumenty a nimi predložené dôkazy, ktoré sú spôsobilé privodiť vo veci rozhodnutie v prospech žalovaných.

2.1. Prvoinštančný súd celkom ignoroval nadobudnutie vlastníctva pozemkov žalovanými v dobrej viere; k dobromyseľnosti žalovaných nevyslovil žiadny právny názor. Žalovaní v konaní preukázali, že pozemky nadobudli dobromyseľne na základe platnej zámennej zmluvy, na základe zápisu v katastri nehnuteľností, z ktorého bolo jednoznačné, že vlastníkom pozemkov je Slovenská republika, na základe toho, že v čase nadobúdania vlastníctva k pozemkom nikto nespochybňoval nielen právny, ale ani faktický stav držby, o predmetné pozemky nebol vedený žiadny súdny spor, nebol predmetom dedičského konania a nárok v tom čase nebol uplatnený ani v reštitučnom konaní. Na podporu svojej argumentácie žalovaní v odvolaní poukazovali na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 71/2011 zo dňa 27. februára 2013, ktoré sa týka uprednostnenia princípu ochrany dobrej viery pred princípom ochrany pôvodného vlastníka „nikto nemôže previesť viac práv, než má sám“. Žalovaní ako nadobúdatelia nehnuteľnosti ani pri vynaložení potrebnej opatrnosti, ktorú by bolo možné od nich s ohľadom na okolnosti a povahu prípadu požadovať, nemali, prípadne nemohli mať dôvodné pochybnosti o tom, že Slovenská republika bola v čase prevodu nositeľom vlastníckeho práva. Zo strany rodiny S. došlo k podaniu návrhu na reštitučné konanie ohľadne časti predmetných pozemkov až dňa 14.12.2004, t.j. viac ako 31 mesiacov po tom, ako žalovaní v dobrej viere v roku 2002 nadobudli predmetnú nehnuteľnosť. Tým, že sa súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí nezaoberal otázkou dobromyseľnosti žalovaných, došlo k porušeniu ich práva na spravodlivú ochranu ich práv a oprávnených záujmov.

2.2. Žalovaní zdôraznili, že i keď spomínané uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 71/2011 zo dňa 27. februára 2013 potvrdzuje možnosť nadobudnutia vlastníckeho práva v dobrej viere aj od nevlastníka, sú presvedčení, že oni predmetné pozemky nadobudli od Slovenskej republiky ako vlastníka. Žalovaní predložili prvoinštančnému súdu viaceré listinné dôkazy, preukazujúce, že česko-slovenský štát (resp. jeho neskorší právny nástupca Slovenská republika) nadobudol vlastnícke právo k predmetným pozemkom. Súd prvej inštancie sa s predloženými dôkazmi buď nezaoberal vôbec alebo ich vyhodnotil výslovne diskriminačne. Prvoinštančný súd nijako nespochybnil, že dôkazy predložené žalovanými sú verejnými listinami, a to konkrétne Zápis o vyúčtovaní s odchádzajúcim prídelcom zo dňa 26.1.1955, ďalej Zoznam odišlých prídelcov, Rozhodnutie ONV Bratislava - okolie, odbor pôdohospodárstva č. Pôd/1961 zo dňa 13. 2. 1961 a Osvedčenie Obvodného úradu Stupava č. 73/94/Bí zo dňa 25. 10. 1994. Napriek tomu na ne ako na verejné listiny nehľadeli a buď ich vyhodnotil zle alebo ich nevyhodnotil vôbec. Žalovaní považovali za rozhodujúce, že vyššie uvedené listiny sú verejnými listinami. Ak teda uvedené listiny boli vydané k tomu oprávnenými subjektami a obsahujú všetky podstatné náležitosti, majú povahu verejnej listiny so všetkými z toho vyplývajúcimi právnymi dôsledkami. Predložené listiny sú potom verejnými listinami a všeobecný súd nie je oprávnený skúmať vecnú správnosť správneho aktu. Súd je viazaný daným rozhodnutím správneho orgánu (Rozhodnutím ONV Bratislava - okolie zo dňa 13.2.1961 č. Pôd/1961 o pridelení všetkých tam uvedených pozemkov do vlastníctva česko-slovenského štátu) potiaľ, že je povinný vychádzať z jeho účinkov, že právnym titulom nadobudnutia vlastníckeho práva je rozhodnutie o ich prídele. Táto skutočnosť bola podľa žalovaných rozhodujúca, bez ohľadu na to, či súd považuje za preukázané alebo nie, že právní predchodcovia žalobcov predtým prídel opustili. Svoju argumentáciu žalovaní podporili poukazom na rozhodnutie

Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Sžo 234/2010 zo dňa 13. júla 2011, ako aj rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. US 249/2012. Rozhodnutie ONV Bratislava - okolie č. W. zo dňa 13.2.1961 je verejnou listinou, ktorá preukazuje, že predmetné nehnuteľnosti prešli v rozhodnom období do vlastníctva štátu. Ak ide o verejnú listinu, súd musí rešpektovať vlastníctvo štátu vo verejnej listine uvedené a nemôže skúmať platnosť alebo neplatnosť tejto listiny.

2.3. Žalovaní namietali aj vyhodnotenie listiny, a to Zápisu o vyúčtovaní s odchádzajúcim prídelcom zo dňa 26.1.1955; uvedená listina obsahuje výslovné tvrdenia o: a/ zápise o vyúčtovaní s odchádzajúcim prídelcom, b/ prídelca S. P. a manž. W., rod. Š. opúšťa prídel..., c/ nový nadobúdateľ: Q. A. preberá prídel od 1.1.1951, d/ pripomienky odchádzajúceho prídelcu: „V roku 1951 všetky role prevzalo JRD“. Z uvedených konštatovaní v predmetnom zápise nevyplýva, že by sa prídelcovia vzdávali iba užívania nehnuteľností, prípadne, že by JRD všetky role prevzalo iba do užívania. Dodnes nebol produkovaný jediný dôkaz o tom, že by k prevzatiu pozemkov zo strany JRD pred vyše 60 rokmi došlo násilím. Svoj argument o vzdaní sa prídelu podporili žalovaní poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22 Cdo 465/2000. Žalovaní v tejto súvislosti uviedli, že v zmysle vyhl. ministerstva pôdohospodárstva a výživy č. XXX/XXXX Ú.v. prešlo na Okresné národné výbory oprávnenie vykonávať vyúčtovania s odchádzajúcimi prídelcami; Okresný národný výbor Bratislava - okolie na základe tohto oprávnenia vykonal vyúčtovanie, o čom svedčí zápis o vyúčtovaní s odchádzajúcim prídelcom zo dňa 26.1.1955. Zápis je opatrený pečaťou ONV, ako aj pečaťou MNV, tiež podpisom prídelcu. Ide o platnú verejnú listinu, ktorá potvrdzuje prejav vôle prídelcov o vzdaní sa prídelu. Žiadna zo strán v konaní neargumentovala tvrdením, že bol prídel Okresným národným výborom prídelcom odňatý, ako sa tým zaoberal súd prvej inštancie vo svojom rozsudku.

2.4. Vo svojom odvolaní žalovaní trvali na tom, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnemu záveru, že vlastnícke právo prídelcov zostalo zachované. Uvedené potvrdzuje aj záver Ústavného súdu SR, vyjadrený v uznesení sp. zn. PL. ÚS 23/1998 z 1. júla 1999. Prvoinštančný súd pochybil, keď sa nezaoberal tým, že od roku 1951 až do doby, keď už manželia Š. mali predmetné pozemky vo svojom vlastníctve, manželia S. žiadnym spôsobom nenapĺňali obsah vlastníckeho práva, t.j. pozemky nedržali, neužívali, nepožívalo plody a úžitky, nenakladali s nimi a už vôbec pozemky neobhospodarovali, ako im ukladal zákon č. 141/1951 Zb. (Občiansky zákonník), neplatili dane ani poisťné, ako im ukladal výmer. Žalobcovia (ich právni predchodcovia), aj keby v minulosti prejavili vôľu držať alebo užívať predmetný pozemok, sa nemôžu vyhovárať ani na totalitný režim, ktorý by im podľa ich výkladu nedovolil užívať pozemok, pretože od r. 1989 až do r. 2004, teda ani 15 rokov po zmene spoločenských pomerov, sa o pozemok nijako nezaujímal a keď v r. 2003 urobili vo vzťahu k pozemku prvý právny úkon, mali ho už od r. 2002 vo vlastníctve žalovaní na základe platne uzatvorenej zámennej zmluvy so štátom.

2.5. Osobitne v odvolaní žalovaní namietali rozhodnutie o trovách konania, pretože súd prvej inštancie žalobcom v rámci priznanej náhrady trov právneho zastúpenia priznal odmenu za úkony v konaní na základe nesprávne podanej žaloby, pretože od 27.3.2007 až do 4.6.2012 sa žalobcovia pred súdom nesprávne domáhali určenia, že predmetné nehnuteľnosti označené ako parc. č. XXX/XX pre kat. úz. A., im patria v podieloch po 1/3-ine. Uvedenú nesprávnosť, ktorú namietali žalovaní a na ktorú poukazoval aj Krajský súd v Bratislave v uznesení č. k. 9Co 356/2010-275 zo dňa 29. septembra 2011, žalobcovia odstránili až zmenou žalobného návrhu dňa 20.12.2013.

3. Žalobcovia sa k odvolaniu žalovaných 1./2/ písomne nevyjadrili.

4. K odvolaniu žalovaných 1/ a 2/ sa písomne vyjadril vedľajší účastník na strane žalovaných 1/ a 2/ (t.č. intervenient) tak, že sa s ich odvolaním stotožnil a navrhol napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť tak, že odvolací súd žalobu zamietne, prípadne napadnutý rozsudok zruší a vec vráti odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Vo vyjadrení intervenient na strane žalovaných poukazoval na to, že predmetom konania sú poľnohospodárske pozemky, ktoré ex lege boli dňom účinnosti zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku, t.j. dňom 24.6.1991 vo vlastníctve SR, v správe Slovenského pozemkového fondu (ďalej aj ako „SPF“). SPF použil na preukázanie vlastníckeho práva Slovenskej republiky všetky právne listiny, z ktorých bolo preukázané, že sa jedná o majetok Slovenskej republiky. Slovenská republika zastúpená SPF ako vlastníč bola týmto oprávnená prevádzať vlastnícke právo k spornému pozemku. V súlade s argumentáciou žalovaných 1/ a 2/ poukazoval intervenient vo svojom vyjadrení na to, že súd prvej inštancie sa nevysporiadal s predloženými dôkazmi, keď opomenul vziať do úvahy rozhodnutie správnych orgánov ako ONV Bratislava - okolie, odbor pôdohospodárstva č. Pôd/1961 zo dňa 13.2.1961,

Zápis o vyúčtovaní s odchádzajúcim prídelcom zo dňa 26.1.1955, Osvedčenie Obvodného úradu B. Č.. XX/XX/Bí zo dňa 25.10.1994, ktoré potvrdzujú nadobudnutie spornej nehnuteľnosti do vlastníctva štátu. Intervenient tiež súhlasil s názorom žalovaných a mal za to, že vyššie uvedené listinné dôkazy je potrebné považovať za verejné listiny, ktoré preukázali, že sporné nehnuteľnosti prešli v rozhodnom období do vlastníctva štátu. Tiež vyjadril názor, že právny režim vlastníctva sporného pozemku sa spravuje príslušnými reštitučnými zákonmi ako zákonmi špeciálnymi, ktoré majú prednosť pred všeobecnou právnou úpravou. Právny nárok žalobcov tak mal vychádzať z reštitučných predpisov.

5. Písomným podaním doručeným Krajskému súdu v Bratislave dňa 23.1.2015 (č. I. 495 a nasl. spisu) predložili žalovaní 1/ a 2/ fotokópiu mimoriadneho dovolania podaného na Najvyšší súd SR Generálnym prokurátorom SR v obdobnej veci (mimoriadne dovolanie smerovalo proti potvrdzujúcemu rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6Co 237/2011 zo dňa 30. januára 2012), v ktorej bolo podobne potrebné riešiť otázku opustenia prídelov, absenciu dôkazu - nedoložených prídelových listín, vyhodnotenia Zápisnice o vyúčtovaní s odchádzajúcimi prídelcami. Žalovaní v uvedenom písomnom podaní poukazovali na to, že súd prvej inštancie vychádzal z existencie Konečného prídelového plánu zo dňa 16.3.1948 v katastrálnom území A., ktorý uznal za právne relevantný, zrejme aj ako verejnú listinu, avšak obsah tohto prídelového plánu svedčí jednoznačne v prospech žalovaných. V uvedenom prídelovom pláne je uvedené, že P. S. a jeho manželka sa vzdali prídelu, pričom ich mená boli prečiarknuté a ako prídelca bolo uvedené JRD. Sudca pochybil v tom, že nebol oprávnený skúmať obsah tejto listiny ani vyvrátiť zápisy v nej uvedené; mohol listinu prijať len ako celok s uvedeným obsahom alebo ju vyhodnotiť ako nulitný akt. Súd prvej inštancie ale postupoval tak, že prijal túto Listinu za rozhodný dôkaz, ale podstatný obsah tejto listiny vyhodnotil plne opačne, v prospech žalobcov a v neprospech žalovaných. Jej obsah o vzdaní sa prídelu P. S. a jeho manželkou nijako nevzal do úvahy, a ani ho nevyvrátil.

6. Odvolací súd rozhodol o odvolaní žalovaných rozsudkom č. k. 9Co 734/2014-519 zo dňa 7. mája 2015 v znení opravného uznesenia č. k. 9Co 734/2014-532 zo dňa 23. júna 2015 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobu zamietol. Žalobcom uložil povinnosť zaplatiť žalovaným trovy konania v sume 199,- € a trovy právneho zastúpenia v sume 2 240,53 €, ako aj povinnosť zaplatiť vedľajšiemu účastníkovi (t.č. intervenientovi) trovy právneho zastúpenia v sume 883,74 €. Svoje rozhodnutie odôvodnil najmä tým, že prídelcom, resp. ich právnym nástupcom, ich vlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti v dôsledku vzdaní sa prídelu nezostalo zachované, ale zaniklo. Po vzdaní sa prídelu, po 1.1.1951, sa prídelci, resp. ich právni nástupcovia, ani nesprávajú ako vlastníci, nedomáhali sa svojich domnelých vlastníckych práv (nehnuteľnosti neboli ani prejednané v dedičskom konaní po úmrtí P. S.). Zánik vlastníctva znamená, že žalobcom v konaní chýbala aktívna legitímácia. Žalobcovia tak nemohli byť úspešní v konaní o určenie vlastníckeho práva k označenej nehnuteľnosti, ani v konaní o určenie, že označená nehnuteľnosť patrí v jednej polovici do dedičstva po P. S., zomr. XX.XX.XXXX. Vzhľadom na uvedené sa odvolací súd ďalej nezaoberal otázkou dobromyseľnosti žalovaných 1/ a 2/ ako nadobúdateľov spornej nehnuteľnosti na základe zámennej zmluvy uzavretej so Slovenským pozemkovým fondom.

7. Na základe odvolania žalobcov proti vyššie uvedenému rozsudku Krajského súdu v Bratislave rozhodol Najvyšší súd SR uznesením č. k. 6 Cdo 792/2015-616 zo dňa 18. augusta 2016 tak, že rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Co 734/2014-519 zo dňa 7. mája 2015 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolací súd sa nestotožnil so záverom prijatým odvolacím súdom, v zmysle ktorého právni predchodcovia žalobcov sa vzdali vlastníckeho práva k prídelu, a že stratili vlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti podľa § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a že nie sú v konaní o určenie vlastníctva aktívne vecne legitimovaní, nakoľko takýto záver listinné dôkazy, ktoré súd mal k dispozícii, neumožňujú. Žalobcovia teda opodstatnene namietali, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci. Pre ďalšie konanie dovolací súd poznamenal, že bude povinnosťou súdov nižšej inštancie zaoberať sa vecou aj z hľadiska možnej dobromyseľnosti žalovaných ako nadobúdateľov sporného pozemku na základe zámennej zmluvy z 23. apríla 2002 uzavretej so Slovenskou republikou. V tejto súvislosti dovolací súd upozornil na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 16. marca 2016 sp. zn. I. ÚS 549/2015, podľa záverov ktorého ak sa dostávajú do vzájomnej kolízie ústavné hodnoty - princíp ochrany dobrej viery ďalšieho nadobúdateľa a princíp ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka, pokiaľ nemožno zachovať maximum z oboch základných práv, treba prihliadnuť na princíp všeobecnej spravodlivosti, keď je nutné zvažovať všeobecné súvislosti tohto typu kolízie základných práv, ako aj individuálne okolnosti konkrétneho rozhodovaného prípadu. Vyššie riziko má nie byť nedbalý vlastník než nadobúdateľ v dobrej viere, pretože

tento nie je schopný sa nijako dozvedieť o tom, ako vec opustila vlastníkovú sféru a dostala sa na list vlastníctva prevodcu po zákonom určenom správnom (katastrálnom) konaní.

8. Proti uzneseniu Najvyššieho súdu SR č. k. 6 Cdo 792/2015-616 zo dňa 18. augusta 2016, ktorým bolo zrušené predchádzajúce rozhodnutie odvolacieho súdu v tejto veci, podali žalovaní 1/ a 2/ dňa 23.12.2016 ústavnú sťažnosť vedenú na Ústavnom súde SR pod sp. zn. Rvp 15186/2016. Na základe uvedeného tiež žalovaní 1/ a 2/ podali návrh na prerušenie odvolacieho konania, ktorému odvolací súd uznesením č. k. 9Co 43/2017-721 zo dňa 25. októbra 2018 vyhovel. Ústavný súd SR uznesením č. k. III. ÚS 424/2018-40 zo dňa 13. novembra 2018 sťažnosť žalovaných 1/ a 2/ odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Vo svojom rozhodnutí vyslovil, že Ústavný súd SR nemá dôvod akýmkoľvek spôsobom modifikovať svoje závery vyslovené v náleze sp. zn. III. ÚS 194/2017 zo dňa 12. septembra 2017, avšak skonštatoval, že na rozdiel od aktuálnej veci sťažovateľov sa v skoršom konaní preskúmavalo rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, ktorým bolo zamietnuté mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora SR. Ústavný súd teda skúmal rozhodnutie, ktorým sa konanie pred všeobecnými súdmi vrátane konania o uplatnených mimoriadnych opravných prostriedkoch skončilo. Predmetná vec však v konaní pred všeobecnými súdmi „ožila“, preto v ďalšom konaní bude možné uplatniť aj tie argumenty, ktoré sťažovatelia predniesli v ústavnej sťažnosti. Odvolací súd po rozhodnutí Ústavného súdu SR uznesením č. k. 9Co 43/2017-732 zo dňa 12. júna 2019 rozhodol o pokračovaní v odvolacom konaní.

9. Písomným podaním doručeným odvolaciemu súdu dňa 30.1.2018, teda po vrátení veci Najvyšším súdom SR, žalovaní 1/ a 2/ poukázali na nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 194/2017 zo dňa 12. septembra 2017 vydaný v obdobnej veci týkajúcej sa sporu o vlastníctvo pozemkov v rovnakom katastrálnom území a v rovnakej lokalite medzi prídelcami a v (danom prípade) štátom. V oboch prípadoch malo dôjsť k opusteniu prídelu najneskôr k 1.1.1951 a prídelcovia až do roku 2004 (resp. 2003) nijako materiálne vlastnícke právo nevykonávali a nedomáhali sa svojich domnelých vlastníckych práv. Ústavný súd konštatoval, že ustanovenia právnych noriem, ktoré boli vo veci všeobecnými súdmi aplikované, je namieste vykladať tak, že i prídelca sa môže prídelu vzdať v zmysle § 132 zákona č. 141/1950 Zb. (Občiansky zákonník) či tento opustiť, rovnako ako sa každý vlastník môže vzdať vlastníctva k veci či vec opustiť, pretože právo opustiť vec a vzdať sa jej vlastníctva je súčasťou obsahu vlastníckeho práva. Tak ako to uviedol i Najvyšší súd, jednostranný právny úkon opustenia veci však musí byť urobený slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne, zahrňuje vôľovú stránku a musí naplňať tiež vôľu vzdať sa vlastníctva veci a jej fyzické opustenie, pričom iba samotné neužívanie veci samo osebe ešte neznamená zánik vlastníctva. Vzdanie sa prídelu podľa § 132 ods. 1 zákona č. 141/1950 Zb. (Občiansky zákonník) ako jednostranný právny úkon vlastníka, ktorým sa vzdáva jeho vlastníctva, potom znamená obnovenie vlastníckeho práva štátu k prídelu; vzdanie sa prídelu nie je prevodom vlastníckeho práva, ale prechodom vlastníctva na štát (obdobne rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22 Cdo 465/2000 zo dňa 25. marca 2002). Podľa názoru ústavného súdu z v danej veci už vykonaného dokazovania (najmä z obsahu Zápisu o vyúčtovaní z 26.1.1955) vyplývalo, že právni predchodcovia žalovaných, prejavili dostatočne jasne vôľu opustiť prídelu, ktoré aj s manželkami opustili. O takomto (skoršom) prejave vôle nemožno mať pochybnosti ani v prípade, ak príslušná listina neobsahuje výslovné uvedenie slov „vzdáva sa vlastníckeho práva“, pretože obsah zápisu o vyúčtovaní z 26.1.1955 v celkovom kontexte ani inak interpretovať nie je možné. Na tom nič nemení zistenie Najvyššieho súdu, podľa ktorého slová „opúšťa prídel“ sú na listine (zápise o vyúčtovaní z 26. januára 1955) predtlačené. To však, či prejav ich vôle možno považovať za platný právny úkon vzdania sa vlastníctva, alebo naopak sú dané dôvody jeho neplatnosti, ako naznačuje Najvyšší súd, v konaní predmetom dokazovania nebolo a ani rozhodnutia všeobecných súdov nepriniesli na túto otázku dostatočne a presvedčivo odôvodnenú odpoveď. Túto nejasnosť ešte zvyrazňuje i to, že k opusteniu prídelu došlo zjavne prv, než bol vyhotovený a podpísaný zápis o vyúčtovaní. Nevriešená ostala požiadavka formy právneho úkonu, ako aj otázka vplyvu absencie podpisov manželiek na (dodatkových) zápisoch o vyúčtovaní z 26.1.1955 na prípadnú platnosť úkonu. Rovnako tak pokiaľ vznikla pochybnosť o slobode prejavu vôle, nemožno takýto právny úkon považovať za absolútne neplatný iba s poukazom na všeobecný stav spoločnosti, právnu úpravu kolektivizácie a združstevňovania či hodnotenie jeho celkového priebehu v štáte bez zohľadnenia okolností konkrétnej veci. Pokiaľ ide o skúmanie platnosti právneho úkonu vzdania sa prídelu, Najvyšší súd nastolil aj otázku vyžadovanej formy tohto právneho úkonu, avšak jednoznačne na ňu neodpovedal. V tejto súvislosti nie je zrejmé ani to, či Najvyšší súd za prejav vzdania sa vlastníctva považuje už samotné opustenie veci. Najvyšší súd zdôraznil na niekoľkých miestach, že na zápise o vyúčtovaní z 26.1.1955 podpisy manželiek, ktoré boli spoluvlastníčkami

prídelu, chýbajú. Aký právny následok a z akých dôvodov tejto okolnosti Najvyšší súd priznal, však z jeho rozhodnutia už nevyplýva. Ústavne neudržateľným a nekonzistentným sa potom javí opačný záver o nepreukázaní prejavu dostatočne jasnej vôle a vzdať sa vlastníctva prídelu, rovnako ako aj poukaz na možnú neplatnosť vzdania sa vlastníckeho práva bez relevantného odôvodnenia. Tieto závery Najvyššieho súdu treba považovať za jednostranné. Ďalej Ústavný súd SR vo svojom rozhodnutí uviedol, že mnohoročné neprejavovanie záujmu právnych predchodcov žalovaných o predmet sporu samé o sebe nemohlo spôsobiť zánik vlastníckeho práva, pokiaľ toto nezaniklo už prv. Pre vec má však význam práve s ohľadom na to, že postupom katastrálnych orgánov došlo k zmene zápisu vlastníckeho práva štátu na základe predloženia výmerov z roku 1948 žalovanými s výrazným časovým odstupom, čoho dôsledky sa prejavujú v dôkaznom bremene i v tomto konaní. Pokiaľ by totiž k tomu zápisu vlastníckeho práva žalovaných nedošlo, boli by v konaní o určenie vlastníctva žalovaní v postavení žalobcov a v takom prípade by skutočne pre posúdenie vyžadovanej kvality ochrany, ktorá by im mala patriť, bolo nevyhnutné k ich vlastníctvu pristupovať i so zohľadnením rozhodovacej praxe Európskeho súdu pre ľudské práva, na ktorú poukázal sťažovateľ. Pokiaľ teda všeobecné súdy v priebehu konania niekoľko ráz zdôraznili, že práve prebiehajúce konanie má s konečnou platnosťou vyriešiť spor o vlastníctvo, nemôžu na druhej strane k tomuto ústavne relevantnému aspektu vlastníckeho práva (práva na majetok) neprihliadať.

10. V priebehu konania dňa 2.12.2014 pôvodná žalobkyňa 1/ W. S. zomrela. Jej právnymi nástupcami sa v zmysle osvedčenia o dedičstve Okresného súdu Malacky vydaného notárom Q. J. R., W. sp. zn. 12D/8/2015, Dnot 58/2015 zo dňa 20. mája 2015 stali jej dedičia P. S. a M. S., označení v záhlaví tohto rozsudku ako žalobcovia 1/ a 2/.

11. Podľa § 470 ods. 1 prechodných ustanovení zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok účinného od 1.7.2016 (ďalej aj ako „C.s.p.“) ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Vzhľadom na princíp okamžitej aplikability Civilného sporového poriadku odvolací súd prejednal odvolanie po vrátení veci Najvyšším súdom SR podľa ustanovení nového procesného predpisu.

12. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací preskúmal a prejednal vec v napadnutom rozsahu podľa § 380 ods. 1 C.s.p., na odvolacom pojednávaní dňa 24.10.2019, ktorého sa zúčastnili obe strany sporu i intervenient, odvolací súd v zmysle § 204 C.s.p. a § 384 ods. 1,2 C.s.p. zopakoval a doplnil dokazovanie čítaním nasledovných listinných dôkazov: Výmer o vlastníctve pôdy č. XXXX/XX - J. zo dňa 2.4.1948; Návrh prídelového plánu č. A.-XXXX/XX - i zo dňa 16.3.1948; Uznesenie bývalého Okresného súdu Bratislava - vidiek vo veci prejednaní dedičstva po P. S., nar. XX.X.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, sp. zn. 1D/6961/93, Dnot 11/94; Sobášny list osvedčujúci uzavretie manželstva P. S. a W. S., rod. Š.K., dňa XX.XX.XXXX; Zoznam odišlých prídelcov a užívateľov zo skonfiškovaných pôdohospodárskych majetkov s vyúčtovaním v katastrálnom území Borinka; Zápis o vyúčtovaní s odchádzajúcim prídelcom zo dňa 26.1.1955; Osvedčenie o dedičstve Okresného súdu Malacky po poručiteľke W. S. sp. zn. 12D/8/2015, Dnot 58/2015 zo dňa 20. mája 2015; Čestné prehlásenie žalovaného 1/ a Čestné prehlásenie žalovanej 2/, pričom dospel k záveru, že odvolanie žalovaných je dôvodné.

13. Odvolací súd uznesením vyhláseným na pojednávaní dňa 24.10.2019 pripustil zmenu petitu zohľadňujúcu úmrtie pôvodnej žalobkyne 1/ W. S. a potrebu vykonateľného znenia žalobného návrhu tak, že žalobný petit znie: „Súd určuje, že nehnuteľnosť nachádzajúca sa v katastrálnom území Borinka, ktorá je geometrickým plánom vyhotoveným vyhotoviteľom MPGeo, J. V. W., Bratislava, IČO: 40 656 179, dňa 23.11.2006, overeným J. B. S. dňa 27.11.2004 a úradne overeným J. V. V. dňa 7.12.2006 pod č. XXX/XX označená ako parcela č. XXX/XX o výmere X XXX V.X, orná pôda patrí v podiele 1 do dedičstva po W. S., zomretej X.XX.XXXX, naposledy bytom B. , B. Č.. XX a v podiele 1 patrí do dedičstva po P. S., zomretom XX.XX.XXXX, naposledy bytom B., B. Č.. XX.“

14. Žalovaní 1/ a 2/ na pojednávaní uviedli, že sa v plnej miere pridriavajú svojich doterajších vyjadrení a v sťažnosti podanej na Ústavný súd SR dňa 23.12.2016. Poukázali na to, že Ústavný súd má konzistentný názor na otázku opustenia prídelu prídelcami, ktorý bol prezentovaný v náleze sp. zn. III. ÚS 194/2017 zo dňa 12. septembra 2017. K rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR č. k. 6 Cdo 792/2015-616 zo dňa 18. augusta 2016 uviedli, že žalovaní v celom konaní preukazujú svoju dobromyseľnosť, ktorá je zrejme z vyváženého obsahu Zámennej zmluvy č. XZ XXXXXX zo dňa 23.4.2002, výpovede žalovaných,

intervenienta, ako aj z materiálnej stránky vlastníctva jasne preukázanej v prospech žalovaných a predtým v prospech štátu. Žalobcovia v celom doterajšom konaní nenapádali a nespochybovali dobromyseľnosť žalovaných pri nadobudnutí predmetných pozemkov na základe Zámennej zmluvy č. XZ XXXXXX zo dňa 23.4.2002. Žalovaní poukázali tiež na nález Ústavného súdu SR I. ÚS 460/2017 zo dňa 20. decembra 2017 k naliehavému právnemu záujmu (pri konkurencii reštitučného nároku a nároku podľa všeobecných predpisov občianskeho práva) a namietali nedostatok naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe, a tiež namietali neefektívny výkon vlastníckeho práva žalobcami, ktorý nepožíva právnu ochranu. S názorom Najvyššieho súdu SR týkajúcemu sa opustenia prídelu, ktorý je v konflikte s nálezom Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 194/2017 nesúhlasili. Pokiaľ išlo o podpísanie vzdania sa prídelu len jedným z manželov, vtedajšie právne predpisy to umožňovali.

14.1. Žalobcovia 1/ a 2/ na pojednávaní uviedli, že na ich strane je naliehavý právny záujem, pretože bez určenia vlastníckeho práva nemôžu byť evidovaní v katastri nehnuteľností ako vlastníci. Poukazovanie na judikatúru Ústavného súdu v súvislosti s reštitučnými nárokmi považovali za bezpredmetné, pretože vo veci prídelových listín sa nejedná o reštitučné nároky, ide o zachovanie vlastníctva až doposiaľ. V otázke pasívnej vecnej legitímácie a k otázke vyhodnotenia zápisu Vyúčtovania s odchádzajúcimi prídelcami a Osvedčenia o opustenom majetku sa stotožnili s názorom Najvyššieho súdu v zrušujúcom rozhodnutí. Obdobný právny názor vyslovil Najvyšší súd aj v uzneseniach sp. zn. 4 Cdo 48/2008 a 4 Cdo 123/2003. V zmysle vtedajšieho rodinného práva stačil podpis jedného z manželov pri bežných veciach, opustenie majetku veľkého rozsahu nebolo bežnou vecou. Materiálny výkon vlastníckeho práva právnych predchodcov žalobcov bol objektívne znemožnený dobovými okolnosťami. Fotografiami urobenými pred pojednávaním žalobcovia preukazovali zanedbaný stav pozemku, z ktorého je zrejmé, že žalovaní vlastnícke právo materiálne nevykonávajú. Za zásadné považovali preukázanie prípadnej dobromyseľnosti. Zámenná zmluva ako účel svojho uzavretia uvádza scelenie pozemkov, teda nie vedenie melioračných zariadení na zamenených pozemkoch, ako uvádzali žalovaní. Tvrdili, že žalovaní nie sú dobromyseľní vlastníci, ich konanie považovali za špekulatívne. Zámennou zmluvou nenadobudli pozemky v tom istom katastrálnom území, v ktorom sa nachádzali ich pôvodné pozemky, hoci Slovenský pozemkový fond disponoval dostatkom pozemkov v danom území. Ústavný súd SR v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 60/2017 považoval dobromyseľnosť za výnimočný dôvod, pre ktorý možno priznať vlastníctvo. Žalovaný 1/ dlhodobo pracoval v oblasti správy pozemkov a vedel o prídeloch v danom území. Ponúkal tiež dané pozemky na predaj. V prospech žalobcov svedčí princíp všeobecnej spravodlivosti, nakoľko žalobcovia na rozdiel od žalovaných nemajú už možnosť domôcť sa druhýkrát pozemkov.

14.3. Intervenient na pojednávaní zotrval na svojich doterajších vyjadreniach, odôvodnil záujem štátu na výsledku sporu.

15. Žalovaní 1/ a 2/ počas odvolacieho konania doručili odvolaciemu súdu čestné vyhlásenia zo dňa 10.9.2019 so zhodným obsahom, v ktorých vyhlásili, že boli plne dobromyseľní pri nadobúdaní pozemku parcelné č. XXX/X (v súčasnosti parcela č. XXX/X a parcela č. XXX/XX) o výmere spolu XX XXX V.X, orná pôda, v kat. území A. od Slovenskej republiky na základe Zámennej zmluvy č. XZ XXXXXX uzatvorenej so Slovenskou republikou - Slovenským pozemkovým fondom zo dňa 23.4.2002; predmetný pozemok, parcelné č. XXX/X o výmere spolu XX XXX V.X, orná pôda, v kat. území A. bol v čase podpisu predmetnej zámennej zmluvy riadne zapísaný na Liste vlastníctva XXX pre katastrálne územie A. na Slovenskú republiku, na pozemku neviazla žiadna ťarcha a na liste vlastníctva nebola zapísaná žiadna poznámka, ktorá by sponchybovala nakladanie s pozemkom. Ďalej vyhlásili, že s návrhom zameniť predmetný pozemok oslovil žalovaného 1/ Slovenský pozemkový fond z dôvodu, že na pozemku, ktorý žalovaní pred zámenou vlastnili a ktorý so štátom zamieňali sa nachádzali zavlažovacie zariadenia a pod povrchom pozemku viedli zavlažovacie rúry vo vlastníctve štátu. Slovenský pozemkový fond im pred podpisom zámennej zmluvy oznámil, že pozemok je vysporiadaný, nesporný a nie sú na ňom žiadne bremená, inak by pozemok nezamieňali, predmetný pozemok si fyzicky obhliadli. Nikdy pred nadobudnutím predmetného, teda ani pred 23. aprílom 2002, ani v daný deň, ani niekoľko rokov po nadobudnutí pozemku, im nebolo známe, že by bol s pozemkom akýkoľvek právny alebo faktický problém, ani že by bol pozemok pred ich vlastníctvom vlastnený akoukoľvek inou osobou ako štátom. Ani pána P. S., nar. XX.X.XXXX, ani jeho manželku V., ani žiadneho ich príbuzného nepoznali a nepočuli o nich až do roku 2007, kedy podali žalobcovia žalobu o určenie vlastníckeho práva k pozemku.

16. Podľa § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30.6.2016 návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

17. Podľa § 137 písm. c) C.s.p. žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo

18. Podľa § 205 C.s.p. listiny vydané orgánmi verejnej moci v medziach ich právomoci, ako aj listiny, ktoré sú osobitným predpisom vyhlásené za verejné, potvrdzujú pravdivosť toho, čo sa v nich osvedčuje alebo potvrdzuje, ak nie je dokázaný opak.

19. Podľa § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb. vlastníctvo sa stráca najmä tým, že ho nadobudne niekto iný alebo že sa ho vlastník vzdá.

20. Podľa § 132 ods. 2 Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb. vzdať sa nemožno vlastníctva k veciam, ktoré podľa predpisov o tom vydaných nemožno voľne scudziť.

21. Žaloba bola v posudzovanej veci podaná dňa 27.3.2007, pričom išlo o určovaciu žalobu podľa § 80 písm. c/ O.s.p., ktorou sa žalobcovia domáhali určenia vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam. Po zmene petitu pripustenej vzhľadom na úmrtie pôvodnej žalobkyne 1/ sa zostávajúci žalobcovia svojou žalobou domáhali určenia, že sporné pozemky patria do dedičstva po W.N. S. v 1 a P. S. v 1. K tomu, či je daný právny záujem na určení, súd prihliada z úradnej povinnosti, a to v ktoromkoľvek štádiu konania. Súd prvej inštancie sa preto správne predovšetkým zaoberal existenciou naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Žalovaní namietali, že žalobcovia sa nemohli domáhať ochrany vlastníckeho práva podľa všeobecných predpisov, a to určením vlastníckeho práva podľa § 80 písm. c/ O.s.p. za situácie, ak mohli žiadať o vydanie veci podľa reštitučných predpisov. Odvolací súd vo svojom predošlom rozhodnutí uviedol, že uvedená právna otázka bola opakovane riešená vo viacerých rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR. V zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 205/2009 zo dňa 17. februára 2011, podľa ktorého „otázku vzťahu reštitučných zákonov a všeobecných právnych predpisov (Občianskeho zákonníka) riešili viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu SR (napr. sp. zn. 5Cdo 36/1999, 4Cdo 111/1999) a dospeli v nich k zhodnému právnomu názoru, že reštitučné zákony, aj keď majú vo vzťahu k občianskemu zákonníku povahu lex specialis, nevylučujú možnosť v prípade, ak sa zistí, že ustanovenia lex specialis nemožno na daný prípad uplatniť, domáhať sa ochrany vlastníckeho práva podľa Občianskeho zákonníka žalobou na určenie vlastníctva, prípadne žalobou na vydanie veci. Rovnaké závery vyplývajú aj z nálezov Ústavného súdu SR (napr. III. ÚS 178/06, II. ÚS 231/09, II. ÚS 249/2011, II. ÚS 468/2012), v ktorých bol vyslovený záver, že reštitučné predpisy neboli vydané pre ten účel, aby spôsobili zánik vlastníckeho práva oprávnených osôb, ale aby im uľahčili obnovenie tohto vlastníckeho práva. Preto ak došlo k zabratiu majetku štátom bez právneho dôvodu, osoba nestratila svoj vlastnícky vzťah k tomuto majetku a nič nebráni tomu, aby sa svojho nároku, resp. finančnej náhrady domáhala žalobou opierajúcou sa o všeobecné predpisy občianskeho práva.“ Z uvedeného tak plynie záver, že (neúspešné) uplatnenie reštitučného nároku oprávnenou osobou nepredstavuje prekážku pre uplatnenie vlastníckych práv aj na základe Občianskeho zákonníka, ako to urobili žalobcovia. Významnou pre posúdenie otázky, či je daný naliehavý právny záujem žalobcov na nimi požadovanom určení, bola ďalej skutočnosť, že žalovaní 1/ a 2/ sú v súčasnosti vedení ako vlastníci označenej nehnuteľnosti. V zmysle ustálenej judikatúry je daný naliehavý právny záujem na určení vlastníctva nehnuteľnosti v prípade, ak je v katastri nehnuteľnosti zapísaný ako vlastník iná osoba (vzhľadom na význam zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností, keďže výpis z katastra nehnuteľností slúži ako doklad na preukázanie vlastníckeho práva). Súdna prax tiež dospela k záveru, že žaloby so žalobným petitom znejúcim na určenie, že určitá vec patrí do dedičstva, sú prípustné v konaní o určení vlastníctva k nehnuteľnostiam. Rozhodnutie súdu v takom konaní môže byť podkladom v konaní o dedičstve a následne podkladom pre uskutočnenie zmeny zápisu vlastníckych práv v katastri nehnuteľností.

21.1. S uvedeným stanoviskom prezentovaným odvolacím súdom v jeho predošlom rozhodnutí sa zjavne stotožnil i Najvyšší súd SR, ktorý vo svojom zrušujúcom rozhodnutí nijako nespochybňoval existenciu naliehavého právneho záujmu žalobcov na požadovanom určení.

21.2. Žalovaní počas odvolacieho konania po vrátení veci trvali na tom, že žalobcovia nemajú naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva, keď poukázali na nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 460/2017 zo dňa 20. decembra 2017 v ktorom sa riešila otázka konkurencie reštitučného konania a súdneho konania o určení vlastníckeho práva. Ústavný súd SR v náleze sp. zn. I. ÚS 460/2017 vyjadril názor, že v tam posudzovanej veci žalobcovia mali možnosť využiť relatívne jednoduchšie reštitučné predpisy, pričom pokiaľ tak neurobili, nemali mať otvorenú cestu na uplatnenie určovacej žaloby; v takomto prípade skutočne mala prevážiť zásada „vigilantibus iura“ nad nedbanlivosťou a laxnosťou žalobcov. Ústavný súd tiež uviedol, že zistené skutočnosti vychádzajúce z dostupných listín týkajúcich sa majetko-právneho osudu predmetnej parcely (predmetných parciel) veľmi neodôvodňujú záver všeobecných súdov o existencii vlastníckeho práva žalobcov, a to buď na základe výmeru zo 7. apríla 1948 ? ktorý však nikdy nebol intabulovaný do pozemkovej knihy, hoci pre derivatívny spôsob nadobúdania vlastníckeho práva intabulácia bola potrebná (porovnaj § 424 a § 431 VOZ a zákon č. 90/1947 Zb. o vykonaní knihového poriadku) ? či na základe vydržania, pretože vydržacia doba bola nesporne prerušená uznesením Ľudového súdu Prešov z 22. septembra 1958 čd. 10 89/58, ktorým opätovne predmetnú nehnuteľnosť na základe konfiškácie získal Československý štát, ktorý 13. júla 1960 zriadil na nej právo stavby v prospech hydinárskych závodov. Na strane žalobcov bola zjavná absencia legitímneho očakávania, v dôsledku čoho nemohla byť naplnená preventívna funkcia ich žaloby podľa § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku, a teda nie je daná ani naliehavosť právneho záujmu na jej podaní. Pre publikačné účely bola z nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 460/2017 vyabstrahovaná právna veta: „Ak určovacia žaloba obchádza reštitučný predpis, možno jej použitie apriori vylúčiť.“

21.3. Odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že oproti nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 460/2017 však stojí ustálená rozhodovacia prax Najvyššieho súdu SR, prezentovaná i v jeho vôbec najaktuálnejšom uznesení sp. zn. 1 Cdo 68/2019, v ktorom Najvyšší súd SR uviedol: „Dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že odvolací súd svoje úvahy a rozhodnutie v danej veci založil na ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu, najmä na rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (napr. sp. zn. 3Cdo 205/2009, sp. zn. 5 Cdo 36/1999, sp. zn. 4 Cdo 111/1999, sp. zn. 3 Cdo 267/2013, sp. zn. 4 Cdo 448/2013, sp. zn. 2 MCdo 4/2014) ako aj Ústavného súdu Slovenskej republiky (napr. sp. zn. III. ÚS 102/04, sp. zn. III. ÚS 178/06, sp. zn. II. ÚS 231/09 uverejnený v Zbierke nálezov a uznesení pod č. 99/2009, sp. zn. II. ÚS 249/2011, sp. zn. II. ÚS 468/2012, sp. zn. II. ÚS 478/2012, sp. zn. III. ÚS 16/2012, sp. zn. IV. ÚS 295/2012), v ktorých bola jednotne vyriešená otázka, či slovenský právny poriadok umožňuje uplatnenie vlastníckeho práva určovacou žalobou podľa všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka za súčasnej existencie reštitučného zákonodarstva v prípade, ak žalobca, ktorý nevyužil možnosť uplatniť si svoj nárok na základe reštitučných predpisov, podal žalobu, ktorou žiadal určiť existenciu svojho vlastníckeho práva. Vychádzajú spoločne zo zásady, že reštitučné predpisy neboli vydané pre ten účel, aby spôsobili zánik vlastníckeho práva oprávnených osôb, ale aby im uľahčili obnovenie tohto vlastníckeho práva. Preto, ak došlo k zobraťiu majetku štátom bez právneho dôvodu, osoba nestratila svoj vlastnícky vzťah k tomuto majetku a nič nebráni tomu, aby sa svojho nároku, resp. finančnej náhrady domáhala žalobou opierajúcou sa o všeobecné predpisy občianskeho práva. Ak povinnej osobe nesvedčí žiadny právny titul nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ostalo naďalej zachované vlastnícke právo k nehnuteľnosti toho subjektu, ktorý bol jej posledným vlastníkom pred zápisom vlastníckeho práva štátu. Preto samotná existencia reštitučného zákonodarstva nespôsobuje nedostatok.“

21.4. Najvyšší súd SR tak opakovane potvrdil v otázke naliehavého právneho záujmu právny názor prezentovaný už aj v skoršom rozhodnutí odvolacieho súdu v tejto veci a rovnako aj v početnej staršej judikatúre Najvyššieho súdu. Navyše, podľa názoru odvolacieho súdu nemožno naliehavý právny záujem na určovacej žalobe podľa predpisov občianskeho práva pri nevyužití postupu podľa reštitučných predpisov paušálne vylúčiť ani vo svetle nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 460/2017, nakoľko sám Ústavný súd v ňom poukázal na predchádzajúci nález sp. zn. II. ÚS 249/2011, ktorý výnimočne pripustil použitie určovacej žaloby v konkurencii s reštitučnými predpismi, pričom však doplnil, že tento nález nebolo možné interpretovať tak, akoby v tejto veci taxatívne a navždy stanovil výnimky, kedy je možné využitie určovacej žaloby, a pokiaľ určitý prípad pod ne podradiť nemožno, musí byť návrh zamietnutý. Nález obsahuje i všeobecné pasáže, ktoré sa netýkajú len poľnohospodárskych reštitúcií, a vyplýva z neho aj to, že v každom jednotlivom prípade sa môžu vyskytovať okolnosti, ktoré odôvodňujú použitie určovacej žaloby ako jediného možného prostriedku nápravy krívd. Odvolací súd konštatuje, že spomenutý skorší nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 249/2011 sa pritom zhodoval s náhľadom

na otázku naliehavého právneho záujmu Najvyššieho súdu SR, ako i odvolacieho súdu v tejto veci. K uvedenému je ešte potrebné dodať, že aj keby sme pripustili silno reštriktívny pohľad na danosť naliehavého právneho záujmu podľa nálezů Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 249/2011, v posudzovanej veci by nebolo možné konštatovať, že žalobcovia podaním žaloby v prejednávanej veci obchádzali reštitučné predpisy a nemohli mať legitímne očakávanie, že sú vlastníčkmi sporných nehnuteľností, nakoľko v ich prospech znel Výmer o vlastníctve pôdy č. XXXX/XX - J. zo dňa 2.4.1948 a Návrh prídellového plánu č. A.-XXXX/XX - i zo dňa 16.3.1948, pričom následné vzdanie sa prídellu právnyimi predchodcami žalobcov bolo nimi dôvodne spochybnené. Práve absenciou legitímneho očakávania žalobcov domáhajúcich sa určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vo vzťahu ku ktorým nie sú v katastri nehnuteľností evidovaní ako vlastnícki, odôvodňoval v náleze sp. zn. I. ÚS 460/2017 Ústavný súd SR neexistenciu naliehavého právneho záujmu. Skutočnosť, či sa právni predchodcovia žalobcov platne vzdali alebo nevzdali predmetných nehnuteľností, nepatrí do procesného rámca posudzovania naliehavého právneho záujmu, ale ide o otázku hmotného práva preskúmateľnú len pri plnohodnotom meritórnom prejednaní veci po pripustení existencie naliehavého právneho záujmu a odvolací súd sa k tejto skutočnosti vyjadri ďalej. Prirodzene samotné uznanie existencie naliehavého právneho záujmu nezbujuje súd povinnosti vysporiadať sa s konfliktom ústavou garantovaného vlastníckeho práva žalobcov a rovnako ústavného princípu ochrany legitímnych očakávaní žalovaných, a to aj vo svetle občianskoprávnej zásady „vigilantibus iura scripta sunt“, ako to požaduje tak Ústavný súd v náleze sp. zn. I. ÚS 460/2017 i Najvyšší súd SR v jeho rozhodnutí sp. zn. 6 Cdo 792/2015.

22. Po pozitívnom vyriešení otázky existencie naliehavého právneho záujmu na žalobcami požadovanom určení sa odvolací súd bližšie zaoberal skutkovými otázkami nadobudnutia a prípadného vzdania sa prídellu právnyimi predchodcami žalobcov. Odvolací súd považuje na základe vykonaného dokazovania za nesporné, že prídellcom P. S. a jeho manželke W. S., rodenej Š., boli do vlastníctva prídelené pôdohospodárske nehnuteľnosti v katastrálnom území A. (v tom čase W.) o celkovej výmere X,XXXX S., a to zapísané v PK vložke č. XXX, časť parcely č. XXX, časť parcely č. XXX, časť parcely č. XXX a časť parcely č. XXX, v prídellovom pláne označenej ako A3 roľa, a to na základe Výmeru o vlastníctve pôdy č. XXXX/XX-J., vydaného dňa 2.4.1948 Poverenictvom pôdohospodárstva a pozemkovej reformy podľa § 1 ods. 1 nariadenia č. XXX/XXXX Sb. n. SNR. V zmysle čl. IV bod 1 uvedeného Výmeru bol tento výmer o vlastníctve pôdy podľa § 1 ods. 2 nariadenia č. XXX/XXXX Sb. n. SNR verejnou listinou, dokazujúcou vlastnícke právo prídellcu k prídellenej pôdohospodárskej nehnuteľnosti; zároveň bol tiež vkladuschopnou listinou. Na základe uvedeného výmeru sa manželia S., P. P. W., stali vlastníčkmi tam označených nehnuteľností, keď predmetné rozhodnutie, majúce povahu verejnej listiny a zároveň správneho aktu, bolo vydané orgánom na to oprávneným, v medziach jeho právomoci, stalo sa právoplatným a vykonateľným (neboli produkované žiadne dôkazy o tom, že výmer nenadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť), a preto je nutné ho považovať za právne perfektné rozhodnutie s prezumpciou jeho správnosti (a to bez ohľadu na chybné uvedenie krstného mena a rodného priezviska manželky, t.j. nesprávneho „V.“ namiesto správneho „W.“ a nesprávneho rodného priezviska „F.“ namiesto správneho „Š.“, nakoľko všetky listiny nadväzujúce na spomínaný Výmer uvádzali krstné meno a rodné meno manželky P. S. správne, porovnaj napríklad opravené údaje na Návrhu prídellového plánu, č. I. 10 a nasl. spisu, tiež obsah sobášneho listu z č. I. 28, 29 spisu; uvedené pochybenie nepredstavovalo totiž takú vadu, aby malo za následok nulitnosť tohto správneho aktu). V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje napr. na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 123/2000.

23. Žalovaní v konaní v rámci svojej obrany okrem iného poukazovali na to, že žalobcovia spolu s Výmerom nepredložili aj prídellovú listinu. Skutočnosť, že žalobcovia nepredložili spolu s Výmerom o vlastníctve pôdy aj prídellovú listinu, na ktorú Výmer sám odkazuje vo svojom čl. II, ale nemohla mať za následok nenadobudnutie vlastníctva k prídellným nehnuteľnostiam, nakoľko Výmer samotný bol podľa už spomínaného § 1 ods. 2 nar. č. 104/1946 Sb. n. SNR dokladom preukazujúcim vlastnícke právo prídellcu k prídellenej pôdohospodárskej nehnuteľnosti (t.j. aj bez prídellovej listiny, ktorá mala označovať presnú výmeru nehnuteľností). Rovnako nemožno mať podľa názoru odvolacieho súdu závažné pochybnosti o tom, že sa prídellci aj fakticky ujali užívania im prídellných nehnuteľností; uvedená skutočnosť vyplýva napríklad zo Zápisu o vyúčtovaní s odchádzajúcim prídellcom zo dňa 26.1.1955 (č. I. 46 spisu), kde spomínaný Zápis obsahuje výslovnú poznámku o tom, že na prídelle „...prídellca hospodáril od 1948 do 1.1.1951...“.

24. Spornú otázku vzdania sa prídellu podrobne vo svojom rozhodnutí vyriešil dovolací súd. Vo svetle uznesenia Najvyššieho súdu SR č. k. 6 Cdo 792/2015-616, ktorého právnyimi závermi je odvolací súd

viazaný, nemožno pripustiť iný záver ako ten, že zo strany právnych predchodcov žalobcov, manželov P. a W. S. (prídelcov) nedošlo k vzdaniu sa vlastníckeho práva k prideleným pozemkom.

24.1. V rozhodnom období bola možnosť straty vlastníckeho práva upravená v ust. § 132 Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Sb. Podľa § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka vlastníctvo sa stráca najmä tým, že ho nadobudne niekto iný alebo že sa ho vlastník vzdá. Skutočnosť, že prídelci sa mali sporných pozemkov (prídelu) vzdať, bola žalovanými odvodzovaná z verejných listín Zoznam odišlých prídelcov a užívateľov zo skonfiškovanych pôdohospodárskych majetkov s vyúčtovaním v katastrálnom území A. a Zápis o vyúčtovaní s odchádzajúcim prídelcom zo dňa 26.1.1955, ako aj z listín Zoznam odišlých prídelcov, Rozhodnutie ONV Bratislava - okolie, odbor pôdohospodárstva č. Pôd/1961 zo dňa 13.2.1961 a Osvedčenie Obvodného úradu B. Č.. XX/XX/Bí zo dňa 25.10.1994. Súd skúma verejné listiny pri hodnotení dôkazov z toho hľadiska či ich vydal príslušný orgán v rámci svojej právomoci, prípadne či obsahujú formálne a obsahové náležitosti vyžadované príslušnými predpismi pre listinu daného druhu, nakoľko inak by išlo o nulitný právny akt. Ich obsah sa považuje za pravdivý, pokiaľ nie je preukázaný opak (viď rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Cdo 199/2005). Ako však upozornil dovolací súd, vzdanie sa prídelu podľa § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Sb. je úkonom súkromnoprávnym, aj keď je poňaté do verejnej listiny a tento úkon a jeho platnosť súd preskúmavať môže.

24.2. Zápis o vyúčtovaní s odchádzajúcim prídelcom zo dňa 26.1.1955 bol podpísaný iba W. S., jej manžel P. S. danú listinu nepodpísal. V zmysle § 23 zákona č. 265/1949 Zb. o rodinnom práve obvyklú správu imania patriaceho do zákonného majetkového spoločenstva môže vykonávať každý z manželov sám; ak však ide o vec, ktorá presahuje rámec obvyklej správy, potrebuje súhlas druhého manžela. Vzdanie sa vlastníckeho práva k nehnuteľnosti nepochybne predstavuje právny úkon nad rámec obvyklej správy, na ktorú sa vyžaduje súhlas oboch manželov. V zmysle § 22 zákona č. 265/1949 Zb. patrili predmetné nehnuteľnosti do zákonného majetkového spoločenstva manželov bez ohľadu na to, že ich podľa Výmeru nadobudli každý v jednej polovici. Absencia podpisu oboch manželov na listine obsahujúcej právny úkon, ktorým je vzdanie sa vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, je tak bez ďalšieho dôvodom pre neplatnosť tohto právneho úkonu.

24.3. Zo záverov dovolacieho súdu však vyplývajú i ďalšie skutočnosti, pre ktoré nemožno listinu Zápis o vyúčtovaní s odchádzajúcim prídelcom zo dňa 26.1.1955 považovať za platné vzdanie sa vlastníckeho práva. Text prídelca „opúšťa prídel“, bol aj s ďalšími údajmi vopred v Zápise okresným národným výborom pripravený vo forme predtlačky, a to napriek tomu, že by malo ísť o jednostranný právny úkon prídelcov. Odmietnutie podpisu by vzhľadom na dobové okolnosti mohlo mať pre prídelcov značne nepriaznivé následky. Podstatná je i skutočnosť, že účelom spísania predmetnej listiny a jej podpísania malo byť, ako vyplýva z jej názvu, vyúčtovanie s odchádzajúcim prídelcom. Jej podpisom prídelca iba potvrdzoval svoj súhlas s vyúčtovaním, resp. s jeho správnosťou. Spomenutý text o tom, že sa prídelca vzdáva prídelu, sa v širšom kontexte javí byť iba deklaráčným dôvodom vykonania vyúčtovania a nie zakladajúcim vlastné vzdanie sa prídelu, a to o to viac, že k faktickej strate držby predmetných pozemkov malo podľa obsahu Zápisu dôjsť už v roku 1951, keď prídel malo „prebrať“ JRD v Borinke. Z danej listiny nemožno teda bez vyvodit' vzdanie sa prídelu. Z obsahu Zápisu o vyúčtovaní s odchádzajúcim prídelcom zo dňa 26.1.1955 v celom jeho kontexte skôr vyplýva bezprávne až násilné zmocnenie sa majetku prídelcov štátom, než ich slobodné rozhodnutie vzdať sa dotknutých nehnuteľností.

24.4. Ďalšie listiny - Zoznam odišlých prídelcov, Rozhodnutie ONV Bratislava - okolie, odbor pôdohospodárstva č. Pôd/1961 zo dňa 13.2.1961 a Osvedčenie Obvodného úradu B. Č.. XX/XX/Bí zo dňa 25.10.1994, nepreukazujú samotné vzdanie sa prídelu manželmi S.. Je nepochybné, že vtedajšia štátna moc mala za to, že prídelcovia sporné pozemky už nevlastnia a tie sú vlastníctvom štátu a tak s ním aj nakladala, čo sa prejavilo v obsahu následne vydávaných verejných listín, ktoré len vychádzali z domnelého vlastníckeho stavu. Žiadna z týchto listín však nie je vkladuschopná a sama o sebe nepredstavuje titul pre prevod alebo prechod vlastníckeho práva. Pravdivosť ich obsahu odvolací súd vzhľadom na dôkaznú situáciu v tomto konaní považuje za vyvrátenú.

25. Odvolací súd sa ďalej v zmysle pokynov dovolacieho súdu zaoberal materiálnou stránkou vlastníckeho práva právnych predchodcov žalobcov 1/ a 2/ a otázkou dobromyseľnosti žalovaných 1/ a 2/. V judikatúre Ústavného súdu SR, v náleze sp. zn. I. ÚS 549/2015 zo dňa 16. marca 2016, na ktorý upriamil pozornosť i dovolací súd vo svojom uznesení sp. zn. 6 Cdo 792/2015 zo dňa 18.

augusta 2016, a ktorý bol konzistentne Ústavným súdom potvrdzovaný i v ďalších jeho rozhodnutiach (I. ÚS 151/2016, I. ÚS 460/2017, I. ÚS 92/2018), bolo prekonané čisto formálne chápanie (ochrany) vlastníckeho práva vlastníka, ktorému svedčí posledný platný nadobúdaci titul, k jeho materiálnemu poňatiu, a to v situácií, keď sa formálne vlastnícke právo dostane do konfliktu s právom na ochranu v dobrej viere nadobudnutého vlastníckeho práva iného subjektu.

25.1. Konkrétne Ústavný súd SR v náleze sp. zn. I. ÚS 549/2015 vyslovil, že princíp dobrej viery chrániaci účastníkov súkromnoprávných vzťahov je jedným z kľúčových prejavov princípu právnej istoty odvíjajúceho sa od princípu právneho štátu. Nadobúdateľovi vlastníckeho práva, pokiaľ toto právo nadobudol v dobrej viere, musí byť poskytovaná široká ochrana, pretože v opačnom prípade by si nikdy nemohol byť istým svojim vlastníctvom, čo by bolo v rozpore s poňatím materiálneho právneho štátu (porovnaj aj R 14/2009). Otázkou dobrej viery takého nadobúdateľa vlastníckeho práva sa tak všeobecné súdy musia vždy riadne zaoberať pri jeho sponchybní treťou osobou. Z hľadiska poskytnutia ústavnoprávnej ochrany je treba postaviť na rovnakú úroveň vlastnícke právo pôvodného vlastníka a nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti novým nadobúdateľom na základe jeho dobrej viery. Tým sa dostávajú do vzájomnej kolízie obidve ústavné hodnoty - princíp ochrany dobrej viery ďalšieho nadobúdateľa (princíp dobrej viery, dôvery v akty štátu a právnej istoty v demokratickom právnom štáte) a princíp ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka (princíp *nemo plus iuris ad alium transfere potest quam ipse habet*, t. j. nikto nemôže previesť na iného viac práv, než koľko sám má). Pokiaľ však nemožno zachovať maximum z obidvoch základných práv, treba prihliadnuť na princíp všeobecnej spravodlivosti, keď je nutné zvažovať všeobecné súvislosti tohto typu kolízie základných práv, ako aj individuálne okolnosti konkrétneho rozhodovaného prípadu. Vyššie riziko má niesť nedbalý vlastník než nadobúdateľ v dobrej viere, pretože tento nie je schopný sa nijako dozvedieť o tom, ako vec opustila vlastníkovu sféru a dostala sa na list vlastníctva prevodcu po zákonom určenom správnom (katastrálnom) konaní.

25.2. V uvedenom náleze Ústavný súd SR poukázal tiež na ustálenú judikatúru Ústavného súdu ČR, napríklad III. ÚS 415/15 op., III. ÚS 247/14. V druhom z týchto náleзов český ústavný súd zhrnul svoju doterajšiu judikatúru s jasným záverom o originárnom spôsobe nadobudnutia vlastníckeho práva dobromyseľným nadobúdateľom, ktorému treba poskytnúť ústavnoprávnu ochranu, ak odvodzoval svoje vlastnícke právo k nehnuteľnostiam evidovaným v katastri nehnuteľností od právneho úkonu, ktorý by bol neskôr posúdený hoci aj absolútne neplatným. Nevyhnutným predpokladom pre tento orginárny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva je dobrá viera nadobúdateľa, ktorú sú všeobecné súdy povinné dôsledne posúdiť s ohľadom na individuálne okolnosti každého prípadu. Potom už zistenie, že osoba bola v dobrej viere, zakladá poskytnutie ochrany jej vlastníckemu právu. Ústavný súd SR sa domnieval, že toto pravidlo možno použiť aj pre riešenie skutkovo podobných prípadov na území Slovenska, lebo nám dáva rozumný zmysel na usporiadanie celej matérie, pri rovnakom právnom základe (zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v platnom znení).

25.3. Vzhľadom na preukázanie platného a účinného nadobudnutia sporných pozemkov právnymi predchodcami žalobcov 1/ a 2/ a súčasné nepreukázanie existencie právneho titulu, na základe ktorého by v minulosti došlo k platnému zániku vlastníckeho práva právnych predchodcov žalobcov a jeho prevodu či prechodu na štát, žalobcom by formálne svedčalo vlastníctvo k sporným pozemkom, hoci ich vlastnícke právo nie je evidované v katastri nehnuteľností. Právni predchodcovia žalobcov, ani samotní žalobcovia, však od roku 1951, keď predmetné nehnuteľnosti prešli fakticky do správy miestneho JRD, žiadne z oprávnení vlastníka nevykonávali a vo vzťahu k nehnuteľnostiam sa ako vlastníci nesprávali. Tento stav netrval len do roku 1989, dokedy by ho bolo možné ospravedlniť vzhľadom na obdobie neslobody, v ktorom štátny režim nerešpektoval ľudské práva a slobody, vrátane vlastníckeho práva. Daný stav pretrvával až do roku 2004, kedy žalobcovia (ako aj pôvodná žalobkyňa 1/) začali preukázateľne podnikať kroky smerujúce k zápisu ich vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností (vypracovanie identifikácie parciel dňa 22.2.2004). Na strane žalobcov teda nebolo prítomné počas takmer 53 rokov a z toho zhruba 15 rokov od spoločenských a politických zmien v roku 1989, vlastnícke právo v jeho materiálnom poňatí. Právni predchodcovia žalobcov, resp. žalobcovia dotknuté pozemky neužívali, neprenajímali ich, neplatili za ne dane, nijako s nimi nenakladali, ani o ne neprejavovali žiaden záujem, ktorý by ako priemerne starostliví vlastníci prejavovať mali. Nesprávali sa teda v súlade so všeobecnou právnou zásadou „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. práva patria len bdelym (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. V

slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením či zanedbaním môžu strácať svoje práva majetkové, osobné, satisfakčné a pod. To platí obdobne aj o využívaní zákonných procesných ustanovení včítane využitia možnosti podania opravných prostriedkov (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Sžf 65/2011).

25.4. Na druhej strane z výsledkov dokazovania ktoré zopakoval a doplnil odvolací súd (pozri odsek 13.) bolo preukázané, že žalovaní nadobudli predmetné nehnuteľnosti Zámennou zmluvou č. XZ XXXXXX zo dňa 23.4.2002 od štátu prostredníctvom Slovenského pozemkového fondu ako od nevlastníka. V súlade so všeobecnou právnou zásadou „nemo plus iuris ad alium transfere potest quam ipse habet“ - nikto nemôže previesť na iného viac práv, než sám má, v zásade platí, že nevlastník nemôže previesť vlastnícke právo na inú osobu. Z dokazovania však taktiež vyplynulo, že žalovaní konali pri uzatváraní zámennej zmluvy dobromyseľne a mohli oprávnene očakávať, že nadobúdajú predmetné nehnuteľnosti do svojho vlastníctva od ich reálneho vlastníka - za ktorého pokladali štát - oprávneného s nimi nakladať. Vlastnícke právo štátu vyplývalo z evidencie v katastri nehnuteľností a nebolo ku dňu uzavretia zmluvy nikým spochybnované. Žalovaní nemohli ani pri vynaložení primeranej starostlivosti, ktorú od priemerne obozretného subjektu občianskoprávných vzťahov možno požadovať, zistiť, že štát nemá vlastnícke právo k prevádzaným nehnuteľnostiam, o to viac keď štát nerušene vykonával svoje vlastnícke právo k predmetným pozemkom takmer jedno polstoročie. Nedá sa rozumne predpokladať, že by žalovaní v roku 2002 mali akékoľvek vedomosti o okolnostiach z 50-tych rokov 20. storočia, za ktorých došlo k zápisu vlastníckeho práva k predmetným pozemkom na štát. Skutočnosť, že žalovaní nadobudli na základe zámennej zmluvy od štátu nehnuteľnosti v inom katastrálnom území, než v ktorom sa nachádzali nimi zamenené nehnuteľnosti, nemá žiaden súvis s posudzovaním ich dobromyseľnosti. Dobromyseľnosť sa skúma vo vzťahu k možnosti nadobúdateľa dozvedieť sa prinajmenšom o pochybnosti vlastníckeho práva scudziteľa k prevádzaným nehnuteľnostiam. Bolo by len prirodzené, ak sa žalovaní ako nadobúdatelia snažili na základe zámeny nadobudnúť nehnuteľnosti, ktoré budú vyhovovať ich (aktuálnym) potrebám, a teda ktoré sa nachádzajú prípadne aj v inom katastrálnom území, resp. ktoré je možné výhodne scudzit'. Tvrdenie žalobcov o údajnej vedomosti žalovaného 1/ o spornom vlastníctve nehnuteľností nebolo ničím podložené a išlo len o ich domnienku.

26. Možno teda uzavrieť, že v posudzovanej veci sa dostalo do konfliktu právo na ochranu v dobrej viere nadobudnutých práv k sporným nehnuteľnostiam žalovaných 1/ a 2/ s dlhodobo nevykonávaným čisto formálnym vlastníckym právom žalobcov 1/ a 2/ (resp. ich právnych predchodcov), ktorí nielen celé desaťročia do roku 1989 (čo by ešte samé o sebe mohlo byť ospravedlniteľné, ako uviedol odvolací súd vyššie), ale aj takmer 15 rokov od roku 1989 do roku 2004 neprejavovali vôbec žiaden záujem o sporné nehnuteľnosti. Tieto práva oboch strán sporu majú v zásade rovnakú silu a sú zhodne garantované ústavou, nakoľko však obe popri sebe obstáť nemôžu, súd musí uprednostniť len jedno z nich. S poukazom na princíp všeobecnej spravodlivosti je úplne nepochybné, že prednosť v tomto prípade musí dostať ochrana dobrej viery žalovaných 1/ a 2/ pred ochranou dlhodobo zanedbaného a nevykonávaného formálneho vlastníckeho práva žalobcov 1/ a 2/ (resp. ich právnych predchodcov). Dlhoročná nedbalosť žalobcov vo vzťahu k správe a ochrane ich majetku dosiahla plynutím času takú intenzitu, že ich zanedbané formálne vlastnícke právo pri strete s právom na ochranu v dobrej viere nadobudnutých práv žalovaných nemohlo obstáť. Zápisom vlastníckeho práva žalovaných 1/ a 2/ k predmetným nehnuteľnostiam do katastra nehnuteľností na základe v dobrej viere uzatvorenej zámennej zmluvy došlo u žalovaných k osobitnému originárnemu nadobudnutiu vlastníckeho práva, ktoré nie je odvodené od vlastníckeho práva žalobcov 1/ a 2/ či ich právnych predchodcov, a ktoré požíva za daných okolností nepochybnú ochranu štátu.

27. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 C.s.p. zmenil a žalobu o určenie, že predmetné nehnuteľnosti patri do dedičstva po právnych predchodcoch žalobcov 1/ a 2/ ako nedôvodnú zamietol.

28. O náhrade trov konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 2 a § 453 ods. 3 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p.. V konaní boli plne úspešní žalovaní 1/ a 2/, preto im a intervenientovi vystupujúcemu v konaní na ich strane vznikol voči žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania (prvoinštančného, odvolacieho i dovolacieho) v rozsahu 100 %, keď o výške náhrady trov konania v zmysle § 262 ods. 2 C.s.p. rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

29. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zákonov, § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/ (§ 422 ods.1 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii (§ 427 ods.1 prvá veta C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods.2 C.s.p.).

Dovolaťel musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolaťela musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolaťelom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolaťelom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolaťel v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods.2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods.1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaťel uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods.2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaťel uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods.2 C.s.p.).